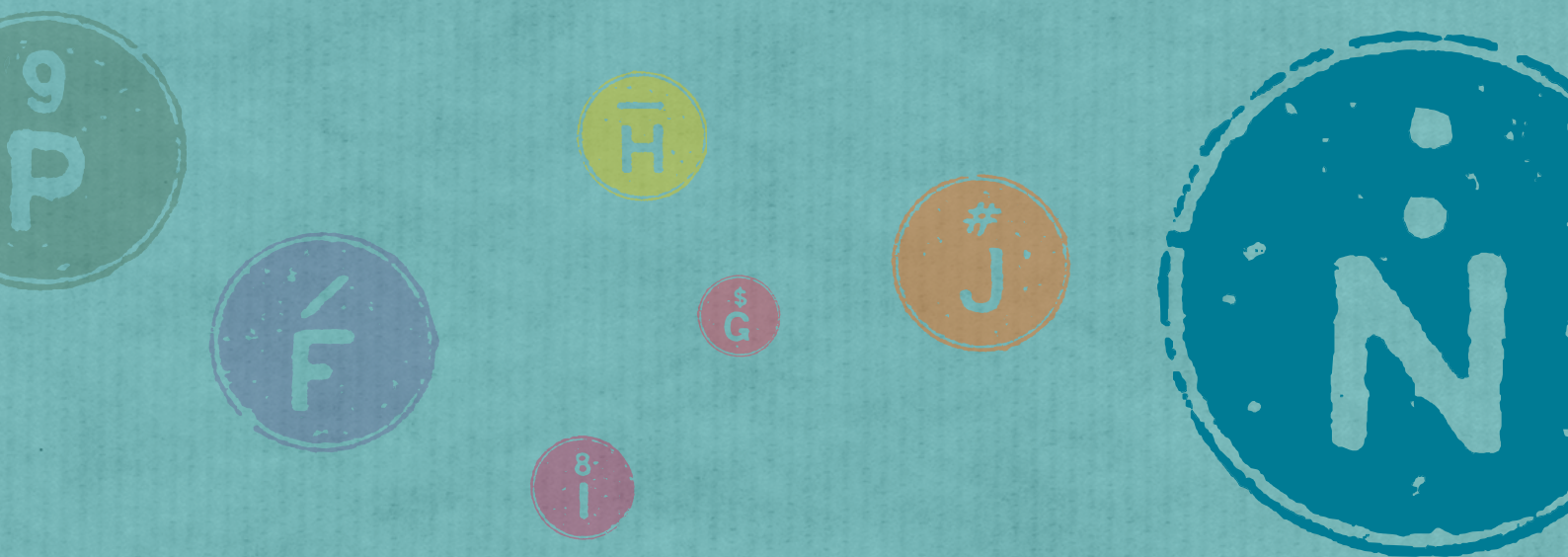


Santiago Diaz i Cano

La perruca

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2014





Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC-2014-N-R-0272-0212

© del text: Santiago Diaz i Cano

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2014

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Santiago Diaz i Cano

La perruca

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2014



SANTIAGO DIAZ I CANO

Vaig nèixer en l'època de la TV en blanc i negre a Gandia —comarca de La Safor— encara que actualment visc al poble de Piles, a quatre bancals d'allà. Llicenciat en Ciències Físiques, professionalment he exercit, sobretot, com a professor de Matemàtiques. Ara mateix, però, soc un aturat més del gran pilot.

La dèria literària em ve de lluny, si bé la participació en concursos i certàmens és recent. Malgrat çò, la collita en premis ha estat fèrtil: un parell de novel·les i un grapat de relats breus.

Com a mostra, entre d'altres he estat guardonat per les narracions *La guerra és la guerra* (Concurs de Contes en Català La Miranda, Capellades, 2007); *Fal·lus* (Certamen de Relats Breus Premis Maig, Vila-real, 2007); *La abuela* (Concurs Literari Sant Jordi, Ulldecona, 2008); *Amnèsia* (IX Concurs Literari de Narrativa Curta Els Cinc Pins, Sant Pere de Ribes, 2008) i per les novel·les *Per sempre* (XIII Concurs Ifach de Narrativa Curta, Calp, 2008); *Qolor de la mort* (XXIX Premis Literaris Sant Jordi, Sarrià de Ter, 2009); *Memòries d'un porc* (Premi Valldaura-Memorial Pere Calders, Cerdanyola del Vallès, 2010).

La narració *La perruca*, de Santiago Diaz i Cano, fou guardonat amb la Rosa d'Or de la Pau al XXXVIII Premi de Narració Curta dels Premis Castellitx 2014. En foren jurats Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila i Pere Mulet Cerdà.

La perruca

EL DOCTOR PELAT ÉS UN home atent i afable, a més d'un professional rigorós i qualificat. Si més no, aquesta és la consideració que ell mateix s'atorga. Exerceix la seua especialitat en una àmplia cambra del seu domicili: un pis d'estil decimonònic al carrer Jaume I, en el barri de l'exemple de la Ciutat.

És —sempre segons el seu criteri— un psicòleg perspicaç i ben preparat que ajuda a tothom qui se li adreça en busca d'ajuda. Per la seua porta entren homes neguitosos a la recerca d'un remei per a les angúnies de les seues ànimes i que no solen traure, però, res més que un nom per a les rareses dels seues comportaments; tanmateix —oh, miracle!—, això els alleuja i assaona força: el simple fet de trobar una denominació per a la seua *anormalitat* fa que aquesta esdevinga automàticament més *normal*; si més no en el sentit de compartida, de no exclusiva o, fins i tot —almenys en pacients amb propensió al gregarisme optimista— de vulgar i corrent; d'ací a considerar-la insubstancial i sense importància hi ha una micra, a penes. Es coneix que els conciutadans del doctor Pelat encara no han arribat al grau de sofisticació d'altres societats més modernes i desenvolupades, on la cosa va just a l'inrevés.

El doctor Pelat és Doctor perquè va fer un Doctorat. I n'està ben orgullós: un diploma emmarcat rere la seua butaca en dona fe, d'una cosa i de l'altra; també la placa de marbre que va col·locar a la porta del carrer com a reclam i guia per als clients i on, sense amoïnar-se per rimes

ni redundàncies, va fer escriure «Doctor Pelat – Psicòleg Doctorat». Sense amoïnar-se o qui sap si sense ni caure en el compte.

Mes si hem dit *clients* és perquè el doctor Pelat també en diu *clients*, dels pacients. Ho troba més respectuós i alhora més exacte. Opina que anomenar-los *pacients* és com dir que estan fets de paciència, que són subjectes condemnats a la humiliació de l'espera sense dret a queixa. Que això està bé per a la medicina pública, on els tracten com si foren bestiar, però que ell és un professional *alliberat* —potser voldria dir *liberal*—, un petit empresari entregat al seu treball, obsedit per l'excel·lència. I que, per a un empresari, els clients són sagrats, el perquè de la seua tasca, gairebé el sentit de la seua vida.

Al doctor Pelat tothom li diu *senyor Doctor*; així, amb majúscula, com si fos el seu veritable cognom o tal volta un títol nobiliari —es pot copsar en la pronúncia, aquella intenció enaltidora. En certa manera —coses de la psicologia humana— ho fan per por d'esmentar-li el llinatge. Potser ha arribat el moment d'explicar que el doctor Pelat llueix una calba rotunda, brillant, incontestable.

En una ocasió va atendre a un xiquet que patia —o més aviat els qui l'envoltaven— d'hiperactivitat. Doncs bé, tan bon punt va entrar al despatx i va veure que el doctor Pelat era ambdues coses va començar a riure nerviosament i estrepitosa, sense poder aturar-se, plorant i cridant del dolor. Prop de quaranta minuts que va estar-se així —tot el que va durar la consulta i encara mentre baixaven les escales i quatre illes d'edificis camí de casa. La mare, que de seguida es va adonar del motiu i veient que era impossible fer-lo parar, va enrojolar de vergonya i no va trobar millor eixida a la situació —coses de la humana psicologia— que dir-li al doctor que aquell era el mal pel qual el venien a visitar:

—Ja veu, senyor Doctor. No sé què té, aquesta criatura: li agafen atacs de riure sense trellat ni forrellat i no hi ha forma de que s'ature. De vegades n'ha fet hores.

—Curiós, curios... —aquesta exclamació era la preferida del doctor per als casos que considerava greus.

—Ja ho pot ben dir. Després, de sobte, li fuig; i com si res no hagués passat.

El doctor va intentar llavors iniciar una conversa amb el nen, però amb prou feines podia fer-se sentir per sobre les riallades descomunals d'aquell boig.

La mare, angoixada i al caire d'un infart, encara va tindre esma d'atraure sobre si l'atenció del doctor —com eixes femelles d'ocell que, quan s'acosta un depredador, fugen del niu tot fent escama per tal d'allunyar el perill dels seus pollets—. Va dir, ara:

—I, sap què? Que quan li demanes el perquè de l'atac, no sap respondre cap cosa o diu que no se'n recorda, l'angelet.

—Molt curiós.

Finalment, atès que l'estat d'histriònic histerisme del xiquet —o d'histèric histrionisme, que també podria ser— no minvava un bri, el doctor i la mare van acordar que seria millor donar per conclosa l'entrevista i quedar per a una altra ocasió.

Sobrer és dir que ni mare ni fill no van tornar per allà. El doctor Pelat, per la seua banda, va sentir un fort alleujament en perdre de vista aquell indesitjable que havia estat a punt de fer-lo sucumbir als nervis i de qui per sempre més va opinar que era un cas perdut i que tard o d'hora esdevindria un psicòpata.

—Un riure malèfic. Fins i tot m'atreveria a dir que diabòlic —solia repetir quan recordava l'episodi.

Sovint, mentre sopaven a taula, la dona del doctor Pelat es quedava mirant-se'l i s'exclamava:

—Sembla mentida.

—El què?

—Que tingueres aquella tofa de cabells quan ens vam conèixer.

—No comences amb això, de nou.

—Però és que feies tant de goig...

—Prou. Aquesta caparruda insistència frega la malaltia, l'obsessió compulsiva.

—Calla, fava. No m'amenaces amb la teuaxerramecapseudocientífica.

—Què dius, tu? Què creus saber d'aquestes coses, dona ignorant?

—Tranquillitza't, que jo no em clave en eixos temes: ni entenc ni vull entendre.

Només dic que podríem fer alguna cosa.

—Com ara?

—No sé, buscar-te una perruca.

—Àngela Maria!

—Per què t'escandalitzes tant?

—M'hi negue. Sempre he cregut, i tu ho saps ben bé, que val més dur la calba amb dignitat que un ridícul fregall al cap.

—No et poses dramàtic. Qui ha parlat de fregalls, ni de ridícul? N'hi ha de molt bones, discretes i elegants.

—Romanços!

Ací una pausa breu, i després:

—Te'n recordes de Josefa, la filla de Roseta l'apotecària? Doncs el seu marit...

—He dit que prou. M'importa una bleda qui és ni què vol.

—Ai, dimoni d'home. Faries bé de dedicar-te a arreglar les coses de closca endins i deixar-me a mi fer de closca enfora.

—A tu val més no deixar-te arreglar res, manifestara.

—Per què dius això? Que tens queixa de mi?

I etcètera.

Però dona Pura mai no ha sigut de les que es deixen vèncer per negatives ni entrebancs menors. Ja ho va demostrar amb Quimet, el porter: un jai servicial, tot bonhomia, però de poques llums i menys cultura, una miqueta enze, que al principi —en un esforç per estirar la concordança de gènere més del que és recomanable— li deia *senyor Pelat* al doctor i *senyora Pelada* a ella. La dona el va alliçonar, comprensiva i maternal:

—Quimet, Quimet...

—Mane.

—*Pelat* és el cognom del meu marit, i només seu. I, per cert, que té dret al tractament de *doctor*, no ho oblide.

—A manar.

A partir d'aquell dia, Quimet que, si alguna cosa tenia, era bona voluntat, va començar a dir-li *senyor Doctor* al doctor i *senyora Doctora* a la seua senyora. La dona li va explicar, aquesta vegada amb un tel de

duresa a la veu, que el doctor era el seu home, que ella no i que, per tant —tot i que li agraïa molt la mostra de respecte—, no s'esqueia dir-li *Doctora*, perquè només n'era l'esposa. Llavors Quimet va encetar el tractament de *senyora Esposa*.

Pacient però inflexible, dona Purificació va demanar-li, ara, categòrica:

—Quimet!

—Mane.

—Faça el favor de dir-me *dona Pura* i prou!

—A manar.

I encara, quan ja marxava, per pura precaució, va afegir:

—Però sense el *i prou*, ja s'entén!

—A manar.

Tot açò va durar mesos, entre unes correccions i altres. Però dona Purificació no va parar fins aconseguir que el pobre Quimet se li adreçara com ella volia; si més no, aproximadament, puix que no va poder llevar-li el vici de dir darrere el *dona Pura* —això sí, en veu molt baixa, només per a ell— un inaudible *i prou*.

Un bon dia, aprofitant el quaranta-cinquè aniversari del seu marit, va dur-li un paquet de regal, molt ben embolicat, de forma cilíndrica i que feia poc més d'un pam de diàmetre.

—Te n'has recordat.

—I quan me n'he oblidat?

—D'acord. Només era una expressió, no un retret.

Però els retrets van arribar tot seguit. En desfer l'embolcall i obrir la capsa es va trobar una perruca d'home, amb uns cabells negres d'una finesa i una llüïssor tan naturals que ben bé hagués passat per una cabellera acabada d'extirpar al seu propietari per un sioux cruel i venjatiu. Tant fou així que el doctor Pelat, abans d'enfadar-se, es va esglaïar fortament: fugaç però viva, es va entaular al seu magí l'escena d'un sofrit pioner de l'oest americà amb el cap sangonós, caminant insegur i a trontollons com una bestiola agonitzant, ferida de mort; però, a més, amb la terrífica mirada de l'home que no entén la seua dissort, que no s'explica el perquè de la brutal injustícia comesa per uns pagans salvat-

ges sobre la seua innocent persona de Metodista estricte. Refet de l'impacte inicial, el doctor va encetar la batalla dialèctica:

—Açò què és: un regal o una burla?

—Estimat, no t'ho prengues a la tremenda, per favor.

Malgrat que dona Pura va desplegar tota la seua habilitat d'esposa submissa i les maneres més suaus i diplomàtiques que hom puga imaginar, el doctor Pelat va mantindre el seu enuig intacte; estava encès. Se n'anà a passejar sense haver tocat res: ni un cabell de la perruca ni un mos de les fonts i safates que la seua dona havia omplit amb *delicatessen* diverses. I no va tornar fins a ben entrada la nit, brut i ebri. Es va enllitar sense sopar ni dir bona nit. Dona Pura va esperar a que començaren els roncs, va desparar taula i es va gitar al seu costat amb el sigil d'una gata. No estava empipada ni se sentia vençuda: ja comptava amb aquella reacció i se la prenia com una batalla més d'una guerra que pensava guanyar.

La tibantor de part del doctor Pelat va durar uns dies encara. A penes obria la boca davant la seua dona, i només per a qüestions inajornables.

Però la normalitat i la calma —com sol passar— van tornar, amb el temps.

Unes setmanes més tard, regirant al fons de l'armari a la recerca d'una corbata que no es resignava a donar per perduda, el doctor va trobar-se la caixa de la discòrdia. Va recular d'un bot. Després, però, la va agafar i la va traure. La va dipositar damunt el llit de matrimoni pulcrament fet, sense ni una arruga, i la va mirar llargament. Va quedar un xic embadocat, amb la ment en blanc, deixant-se acariciar per les línies senzilles i elegants de l'estoig, pel tacte imaginat però amable de la seua folradura de vellut damunt la llisor de la seda del cobrellit. Quan va caure del núvol va fer un altre salt d'inquietud. Llavors va recordar que dona Pura estaria fora unes hores.

—Quina coincidència tan curiosa —va pensar.

Havia anat a la perruqueria, i allò sempre li prenia una quantitat de temps important: desmesurada, segons el parer del doctor; la justa, segons el de la seua dona.

Tranquillitzat pel fet de trobar-se sol a casa i amb temps per a ell, va sentir una rauxa sensual i trapella i va destapar la capsa. En veure de nou la

perruca, va dubtar un instant, encara, i a continuació la va agafar d'una revolada i se la va ficar al cap sense miraments ni ajustos. Va llucar a l'espill i:

—Déu del Cel.

S'havia llevat de colp més de deu anys. Ho estava veient i no s'ho creia. La va recol·locar, ara amb més cura.

—Verge Santíssima!

Millor encara. Començà a reconèixer en la imatge de l'espill el jove-net que havia sigut. Allò era cosa de miracle, per no dir del Dimoni. Entre divertit i ufanós, va encetar un recital de variants: amb bata de consulta, amb trage i corbata, amb el pijama, amb calçotets i un calcetí solitari...

Mentre gaudia d'aquella pujada anímica, hormonal o el que fos, va posar-se a ballar i a fer carasses, a bramar les cançons que sonaven als *guateques* de la seua joventut.

Així va passar hora i mitja ben complida. Fins que va sentir soroll de claus i el grinyolar de la porta. La seua reacció va ser digna d'un guerrer ninja: rapidesa i precisió.

Quan dona Pura va entrar al dormitori tot estava en ordre. Llevat, potser, del seu marit, enrojolat i cobert de suor.

—Et trobes bé?

—Millor que mai. Per què ho dius?

—Perquè estàs roig i lluent com una pebrera en oli.

—Ah, això. He estat fent exercici.

—Molt bé. Cal cuidar el cos, no només la ment.

—Ben cert.

—Però sense abusar, eh?

—Què vols dir? Que em trobes vell?

—No és això, però sembles a un pas de patir una fallida cardíaca.

—Exageres.

—Ni un punt. Ara mateix, la teua calba passaria per un llum de fira.

—Ja estàs clavant-te amb la calba —va replicar ell, tot i saber que era veritat, perquè podia sentir la cremor que aquella suma d'excitacions li havia provocat.

—Ves i dutxa't.

—Sí, serà el millor.

Després d'aquell dia, cada vegada que dona Pura se n'anava a la perruqueria, el doctor Pelat repetia en secret el seu esplai amb la cabellera postissa. De tant en tant afegia elements nous com ara diàlegs imaginaris i escenes dramatitzades amb la seua dona o altres personatges, i s'ho passava teta. De manera inconscient anava estirant les sessions fins a sentir l'arribada de ella. Segurament, potser sense saber-ho —la humana psicologia, de nou— volia reproduir l'emoció més forta: la del perill de ser enxampat en plena orgia capillar.

Fins que va succeir.

Un dia que dona Pura, casualment, va tornar abans d'hora i que, no menys casualment, va entrar sense alçar soroll, es va trobar al seu marit fent tot de pallasades i sense més roba a sobre que la perruca ben encasquetada. Bramava ves a saber quina cançó i es movia com si estigués tocant una guitarra imaginària. Dona Pura va romandre en el llindar, rere la porta entreoberta, guaitant divertida l'espectacle. Quan el doctor es va adonar de la presència d'un observador no invitat, va fer un crit i un salt cap arrere, buscant un recer on amagar la seua nuesa i la seua vergonya. Ella va entrar i s'adreçà directament vers el seu marit. Ell va fer gest de traure's el postís del cap per posar-lo Déu sap on. Però llavors dona Pura va dir amb gran dolcesa, en la veu i en els ulls:

—No, no. Per favor, no te la llesves —i va continuar avançant.

El que va passar a continuació no requereix gaires explicacions. Van fer unes coses i amb una intensitat inèdites. Al final, sadollats i suesos, van quedar ambdós mirant el sostre en silenci i demanant-se si allò havia estat real.

—Crec que ha sigut la permanent més efímera de la Història.

—Perdona'm.

—Ni de broma, demanes perdó. Si jo sapigués que m'espera açò en tornar de la perruqueria, hi aniria a diari.

—No digues barbaritats.

—No n'he dit cap.

El doctor Pelat es va incorporar i va iniciar la maniobra de despullar-se de la perruca.

—No te la llesves.

—És que vaig a la dutxa.

—D'acord, però després te la tornes a posar.

—Què t'ha agafat, ara?

—Res. Tu fes-ho per mi.

—D'acord, com vulgues.

Mentre s'allunyava, dona Pura va tancar els ulls per no veure'l sense cabells de nou, per no trencar l'encanteri, encara.

En sortir del bany, van parlar de tot allò llarga estona. Al doctor Pelat no li havia passat la vergonya, i es resistia vagament; però les maneres suaus de dona Pura van fer de narcòtic; i la seua pacient insistència, de teranyina. Al capdavant van acordar que la farien servir només al dormitori, que seria un secret íntim, de parella, com una mena de llenceria per a cavaller. Així que el doctor Pelat va guardar l'objecte fetitxe en el segon calaix de la seua tauleta de nit; allà on, feia mil anys, hi havia hagut una capseta de condons.

A partir d'aquell dia, la vida sexual de la parella va revifar d'un mode tal, va agafar una tal volada, que en realitat no recordaven haver visitat mai aquelles altures.

Uns mesos més tard, però, dona Pura va tornar a la càrrega:

—No veig per quina raó no pots dur-la fora del llit.

—Això està parlat. I d'ací no passe. Ja t'ho vaig dir.

—I per què no he de poder gaudir del teu aspecte juvenívol quan no estem fent l'amor? Al final semblarà com un preservatiu.

De nou van estar hores pegant-li voltes, anant i tornant, negant i concedint. Fins que, gràcies a les maneres suaus i a la pacient insistència de dona Pura, de nou, de nou la parella va eixir de l'alcova amb un acord satisfactori per a ambdues parts. Res de perruca fora de casa ni cara al públic —en això el doctor va romandre inflexible.

Tanmateix, aquell ja no seria un objecte de dormitori exclusivament: la portaria pel domicili conjugal, mentre estigueren sols, amb absoluta naturalitat. Va passar a ser, ara, una mena de bata d'estar per casa. Els dies següents dona Pura exultava. Va fer-se més casolana: restava més temps a la llar, feia més i millors menjars per al seu home, el tractava amb major consideració i era manyaga...

Curiosament, la freqüència i intensitat dels incidents sexuals —sense arribar al grau de pansiment dels anys anteriors— va minvar ostensiblement. El doctor no se'n va plànyer, puix que havia començat a sentir-se un poc atemorit, ultrapassat, presa de l'angoixa de no estar un dia qualsevol al nivell exigible en una d'aquelles tempestes carnals. Amb la quotidianitat la perruca havia perdut sens dubte part de la càrrega eròtica, havia esdevingut un element més familiar i domèstic, més amable i menys trasbalsador.

Hom podria haver conclòs que aquella perruca havia portat, per fi, la maduresa a la relació de la parella.

Van passar setmanes i van passar mesos. El doctor lluia la closca neta i nua davant els seus clients i davant la resta del món. Però, en entrar al cor de sa casa, treia la cabellera prestada de la calaixera de la consola i se la calçava amb la mateixa normalitat que usava en posar-se o llevar-se la jaqueta. Tot lligava i cobrava sentit. L'edifici vital del doctor semblava ben bastit i en bon estat.

—I per molts anys!

Fins a hui.

El doctor Pelat ha eixit de casa. A penes ha tancat la porta s'ha adonat que, amb les urgències, havia oblidat traure's el postís. S'ha girat tot d'una i ha començat a rebuscar les claus. Un instint defensiu l'ha fet encorbar-se i alçar els muscles en un intent per ocultar la seua identitat o el seu aspecte. Sembla un caragol tractant de ficar la molla dins la conquilla —qui sap si els humans vam ser molluscs fa milions d'anys.

Presa dels nervis, no encerta ni a ficar la clau al pany de la porta. Vist amb fredor, el fet de tornar-se'n cap a casa ja es podria jutjar com una estupidesa innecessària: tan senzill que li haguera estat llevar-se la perruca, ficar-la a l'infern de l'americana i seguir el seu camí com si no res. Però la por bloqueja l'enteniment i en situacions d'estrès —sempre la refotuda psicologia humana— el més savi dels homes esdevé un baco- ra inútil i maldestre.

L'enrenou inusual ha cridat l'atenció del senyor Cloquell. El senyor Cloquell és una persona d'ordre, consumidor immoderat de televisió sensacionalista i una mica obsedit pel tema de la inseguretat i la delin-

qüència. El senyor Cloquell ha guaitat per l'espiera i ha clissat un individu desconegut, sospitós, un jove de cabellera vigorosa i una mica geperut, que s'escarrassa a espanyar la porta del seu veí d'enfront. El senyor Cloquell s'ha enfebrat de sobte a causa d'una legítima i radical indignació de ciutadà honrat —*Santa Ira*, que dirien alguns—. Prudent i previngut com és, encara dubta.

Finalment, atès que l'enemic no sembla gran cosa, es decideix a actuar. Agafa aire, obri la porta amb determinació i es llança a l'atac com un superheroi, deixant-se arrossegar per una rampellada de gosadia, mes comptant —tot s'ha de dir— amb que el factor sorpresa jugarà al seu favor.

La baralla ha durat quatre segons mal comptats.

D'ací a uns minuts se sentiran estúpids i ridículs, si fa no fa, amb la mateixa convicció tots dos. I a partir de demà evitaran trobar-se al replanell o faran com que no s'han vist si és que es creuen pel carrer. Però ara, mentre cauen a terra gairebé a l'uníson víctimes d'una semblant falta de destresa en la lluita, encara tindran temps de reconèixer a l'altre i pensar que, sens dubte, s'ha tornat boig.

